

SINTEF Community
Postadresse:
Postboks 4760 Torgarden
7465 Trondheim
Sentralbord: 40005100
info@sintef.no

Foretaksregister:
NO 919 303 808 MVA

Samferdselsdepartementet

Norge

Deres ref.:

Vår ref.:
rno

Prosjektnummer / Referanse:

Dato
03.07.2023

Innspill til høring av transportvirksomhetenes svar på oppdrag med Nasjonal transportplan 2025-2036

Viser til brev av 3. april 2023 med invitasjon til å gi innspill til transportvirksomhetenes svar på oppdragene til neste nasjonale transportplan NTP 2025-2036. Vårt innspill handler i stor grad om behovet for økt kunnskapsutvikling og innovasjon for å møte utfordringene i samferdsel.

Klimagassutslippene fra transport øker i Norge, antall drepte på norske veier øker, kostnadene til utbygging øker og vi får mindre igjen for pengene som investeres. Utviklingen går dessverre i feil retning for flere av målene som er satt i Nasjonal transportplan.

Bærekraftig utvikling av samferdselssektoren må framover i større grad handle om å utnytte eksisterende transportkapasitet gjennom høyere utnyttelse av infrastruktur og kjøretøy, og på tvers av transportformer. Vi må bli bedre til å ta vare på det som allerede er bygd av transportinfrastruktur gjennom smartere drift og tilstandsbasert vedlikehold, og dagens transportinfrastruktur må videreutvikles framfor å bygge i nye traséer. Der det likevel vil være behov for utbygging av ny infrastruktur, må vi ivareta naturmangfold og sikre effektiv bruk av arealer. Smart infrastrukturbygging ved bruk av sirkulære prinsipper og bærekraftig materialbruk vil bli sentralt. I tillegg vil det være behov for å utvikle og anvende løsninger som kan redusere transportbehov. Sosial bærekraft må samtidig ivaretas gjennom utvikling av mobilitetsløsninger som sikrer god tilgjengelighet, som gir god helse og som bidrar til mindre sosial ulikhet.

Dette er store utfordringer som også har store mulighetsrom. Gjennom målrettet satsing på utvikling av kunnskap og innovative løsninger kan vi få bedre, billigere og mer bærekraftige mobilitetsløsninger. Utvikling og anvendelse av ny teknologi vil gi grønne og digitale løsninger som drar samferdselssektoren i riktig retning med mindre utslipp, bedre trafikkikkerhet og lavere kostnader. Ny teknologi vil være en sentral del av løsningen for fremtiden, men uten kunnskap som sikrer rett bruk, klok myndighetsutøvelse og evne til å gjennomføre omstillingen vil vi ikke lykkes i å utnytte det fulle potensialet.

Behovet for anvendt forskning og utvikling i samferdsel er derfor større enn noen gang. Under Forslag til virkemiddelbruk i Teknologirapporten i svaret på Utredningsoppdraget skriver transportvirksomhetene:

«Anvendelsesorientert FoUI – Sentrale midler for innovasjon: Arbeidsgruppen mener at man bør satse mer på anvendelsesorientert forskning, utvikling og innovasjon innen transportområdet slik at innsatsen står i forhold til den raske teknologiske utviklingen, behovet for å redusere usikkerhet og transportsektorens store betydning for samfunnet»

Utsagnet er i tråd med tidligere anbefalinger fra blant andre Ekspertutvalget for teknologi og framtidens transportinfrastruktur og fra Transport 21. Ekspertutvalgets hovedbudskap var at god bruk av ny teknologi kan gi kostnadseffektive og fremtidsrettede transportløsninger som gjør bevegelsesfriheten mer bærekraftig, større og billigere for samfunnet. Utvalget pekte særlig på mulighetene som åpner seg gjennom teknologiområdene elektrifisering, automatisert transport, samhandlende intelligente transportsystemer og nye forretningsmodeller. Et viktig råd fra utvalget var å utvikle kunnskap og teknologi som kan gi løsninger for norsk samferdsel og mobilitet som gir nullutslipp og et bærekraftig kostnadsnivå: *«Bare gjennom en systematisk og målrettet satsing på anvendt forskning, utvikling og innovasjon, vil vi kunne realisere de gevinster og løsninger som den raske teknologiske utviklingen åpner for og fullt ut legitimere transportsektorens store betydning for samfunnet».*

Transport21 pekte også på behovet for å legge større vekt på anvendt forskning og innovasjon som gir raskere utvikling, pilotering og implementering av teknologi, konsepter og løsninger slik at de raskere kan tas i bruk og skaleres opp i markedet.

Transport- og kommunikasjonskomitéen på Stortinget pekte i samme retning. I innstillingen fra komiteen om Nasjonal transportplan 2022–2033 står det blant annet følgende om forskning, pilotering og innovasjon: *«Komiteen ønsker en økt satsing på forskning og utvikling innen transportsektoren og ber regjeringen vurdere en senterordning for transportsektoren hvor det legges til rette for oppretting av sentre for tverrfaglig og langsiktig kunnskaps- og teknologiutvikling på tvers av transportformer»*

De ovennevnte dokumentene peker alle på behov for å utvikle ny kunnskap og teknologi, mer innovasjon og økt samarbeid. Dette vil være helt nødvendige elementer i en transportplan som skal gjelde for de neste 12 årene og som skal bidra til at vi når klimamålene mot 2030 og 2050. Økt kunnskap og innovasjon krever en satsing på forskning og utdanning innenfor relevante fagområder. Det finnes i dag ingen strategi eller satsing som gjør at Norge kan utvikle og utnytte de store mulighetene som ny teknologi vil gi oss framover for økt bærekraft, lavere kostnader og næringsutvikling. Nasjonal transportplan må bli et sentralt verktøy for å etablere og gjennomføre en slik strategi.

NTP er den viktigste strategiske prosessen og planleggingsverktøyet for helhetlig og langsiktig utvikling av transportsektoren. SINTEF mener at NTP 2025-2036 bør inneholde en plan for kunnskapsutvikling gjennom forskning, innovasjon og samarbeid.

Konkrete innspill:

- Etabler en FoU-strategi, et styre og et sekretariat for utvikling og oppfølging av forskning, utvikling og innovasjon som en del av NTP-prosessen. Det vil gi grunnleggende og helhetlig kunnskaps- og teknologiutvikling på tvers av transportformer, transportetater og forvaltningsnivåer
- Styrk satsingen på åpne forskningsutlysninger og forskningscentre gjennom Forskningsrådet. Det gir økt samarbeid, innovasjonskraft og strategisk retning
- Videre støtte til forskningsinfrastruktur og piloter er viktig for uttesting av nye konsepter og ny teknologi
- Styrk teknologisatsingene til transportvirksomhetene for å sikre implementering av teknologi og nye løsninger som har potensial for å oppnå transportpolitiske mål

Med vennlig hilsen
for SINTEF

Roar Norvik
Leder konsernsatsing mobilitet